

REFLECTION OF THE HUMAN SYSTEMS UNIT MIGRATION IN THE CURRICULUM OF GEOGRAPHY COURSE TO THE MEDIA

Emre ÇOBAN*

Okan YAŞAR**

*Bilim Uzmanı, Keçiören Belediyesi Eğitim Merkezi, m.emre.coban@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-4664-7016

**Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, okany@comu.edu.tr, ORCID ID:0000-0001-8881-4639

Received Date: 05.07.2024 Revised Date: 17.08.2024 Accepted Date: 02.09.2024

Copyright © 2024 Emre ÇOBAN, Okan YAŞAR. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

This study aims to reveal the reflections on the subject of migration in the human systems unit in the geography curriculum on the media. In this study, document analysis was used as a qualitative data analysis method. The population of this research consists of all written and visual media. These are television channels, national newspapers, internet news sites, and current and science magazines. Among the mass media, television channels, national newspapers, current and science magazines and internet news sites, which are the most preferred in print and visual media, were included in the sample. National newspapers were monitored for one month, current and science magazines for four months, television channels for three months, and internet news websites for three months. The news corresponding to migration in the afore mentioned mass media was processed into evaluation forms and interpreted through descriptive analysis. When evaluated based on quantity among all media tools, it was determined that the news corresponding to the subject of migration was mostly found on internet news sites. It was observed that the news and texts identified within the scope of the research were mostly about "irregular migration." When the news and texts corresponding to the subject of migration published in the media tools were evaluated according to their subjects, it was concluded that the subjects of "migration attempt resulting in disaster" in national newspapers, "migrant smuggling" in television channels, "irregular migration" in internet news sites, and "exchange migration" in magazines were covered more. In geography lessons, using news with high instructive quality and corresponding to the subject of migration as course material will help to concretize the subject and gain an actual quality.

Keywords: Geography Education, Geography Curriculum, Media Tools, Migration, Turkey

COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN BEŞERİ SİSTEMLER ÜNİTESİ GÖÇ KONUSUNUN MEDYAYA YANSIMALARI¹

ÖZET

Bu araştırma, coğrafya dersi öğretim programında yer alan beşerî sistemler ünitesi göç konusunun medyaya olan yansımalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini tüm yazılı ve görsel medya oluşturmaktadır. Bunlar; televizyon kanalları, ulusal gazeteler, internet haber siteleri, aktüel ve bilim dergileridir. Kitle

¹ Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde 2023 yılında kabul edilen "Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Beşerî Sistemler Ünitesi Göç Konusunun Medyaya Yansımaları" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

iletişim araçları içerisinde yazılı ve görsel medyada en çok tercih edilen televizyon kanalları, ulusal gazeteler, aktüel ve bilim dergileri ile internet haber siteleri örnekleme alınmıştır. Araştırma kapsamında seçilen ulusal gazeteler 1 ay, aktüel ve bilim dergileri 4 ay, televizyon kanalları 3 ay ve internet haber siteleri 3 ay süreyle izlenmiştir. Sözü edilen kitle iletişim araçlarında göç konusuna karşılık gelen haberler değerlendirme formlarına işlenerek betimsel analiz yapılarak yorumlanmıştır. Tüm medya araçları içerisinde miktar bazında değerlendirildiğinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin en çok internet haber sitelerinde yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında saptanan haber ve metinlerin en çok “düzensiz göç” konusu ile ilgili olduğu görülmüştür. Medya araçlarında yayımlanan göç konusuna karşılık gelen haber ve metinlerin konularına göre değerlendirilmesi yapıldığında; ulusal gazetelerde “*facia ile sonuçlanan göç girişi*”, televizyon kanallarında “*göçmen kaçakçılığı*”, internet haber sitelerinde “*düzensiz göç*”, dergilerde ise “*mübadele göçü*” konularının daha çok işlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Coğrafya derslerinde öğretici niteliği yüksek ve göç konusuna karşılık gelen haberlerin ders materyali olarak kullanılması konunun somutlaştırılması ve aktüel bir nitelik kazanmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Eğitimi, Coğrafya Dersi Öğretim Programı, Medya Araçları, Göç, Türkiye

1. GİRİŞ

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. İnsanlığın ortaya çıkışından bugüne dünyanın yerleşilebilir sahalalarında nüfusun yer değiştirdiği bilinmektedir. Bireylerin göç etme sebepleri arasında birçok neden bulunabilmektedir. Bu süreçte göçün sadece göç eden kişileri değil göçün gerçekleştiği mekânda yaşayan insanları da etkilemesi oldukça yaygın bir durumdur (Sezer ve Şanlı, 2017). Göçün mekânda meydana getirdiği etkiler birçok alanda etkisini hissettirmektedir. Türkiye’nin yakın çevresinden gerçekleşen göçler de ülkemiz üzerinde bir etkiye sahiptir. Göçün sosyoekonomik, eğitsel-kültürel ve siyasi bağlamdaki etkileri ulusal medyada sıklıkla yer almaktadır. Göçün süregelen bir olgu olması medyada sıkça yer almasına sebep olmaktadır.

Göç, disiplinler arası bir sorundur. Göç, mekân üzerindeki hareket ve etkilerini içine alan bir süreç olduğu için coğrafya biliminin inceleme alanına girer. Göç, sadece göçü veren yerde değil göç alan yerde de mekânsal değişimlere yol açması bakımından bu olgu coğrafi bir nitelik taşır. Yüzyıllardır insanların ekonomik, siyasi, sosyal, doğal vb. nedenlerle göç ettiği bilinmektedir. Yaşadığı çevrede meydana gelen doğal olaylar (doğal afetler, kuraklık) insanları göç etmeye zorlamaktadır. Miras yoluyla tarım arazilerinin parçalanması, su kaynaklarının yetersizliği, kuraklık, toprakta meydana gelen verimsizleşme gibi sebepler göçün gerçekleşmesine neden olabilmektedir. Göç kavramının ekonomik coğrafyayla da doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir. Siyasi bağlamda ise savaşlar, ülkeler arasında yaşanan çatışmalar, iç karışıklıklar, sınır anlaşmazlıkları binlerce kişinin göç etmesine sebep olmaktadır. Göç alan bir bölgeye farklı ülkelerden insanların gelmesi kültürel çeşitlilik ve zenginlik sağlarken aynı zaman da kültürel çatışmaların yaşanmasına da neden olabilmektedir. Beşerî coğrafyanın alt disiplinlerinden biri olan kültürel coğrafya göç olaylarını kültür penceresinden incelemektedir.

Medya, bilginin kitlelere ulaştırılmasında önemli bir araçtır. “Büyük bir endüstri olarak biçimlenen, ürünleriyle çeşitlenen ve her geçen gün sayısız mesajlarına ulaştığımız medya, uzun bir liste oluşturmaktadır. Medyayı gösteren, bir yönden de tanımlayan bu listede kitap, dergi, gazete, süreli yayın, televizyon yayını, radyo yayını, bilgisayar yazılımı, film, fotoğraf, video paketi, kaset, CD, ilan, internet, e-yayınlar bulunmaktadır.” (Önal, 2007: 337). Medyanın görevi bireyin yakın çevresi ve dünyada gerçekleşen olayları kitle iletişim araçları vasıtasıyla aktarmaktır. Medya ve toplum arasında çok güçlü bir bağ bulunmaktadır. Bu ilişki medyayı eğitim için oldukça önemli bir unsur haline getirmektedir ve medyadan eğitim alanında da yararlanma fırsatı sunmaktadır (Gönenç, 2018).

Eğitim ve medya kavramları birbiri ile ilişkili iki önemli kavramdır. Eğitim açısından medyanın kritik öneme sahip olduğu görülmektedir. Günümüzde medyanın aktif bir şekilde kullanılması ve hayatımızda önemli bir yer edinmesi eğitimi de doğrudan etkileme özelliği kazanmasına yol açmaktadır. Eğitimin de hayat boyu devam etmesi bireyin medyada yer alan içerikler vasıtasıyla etkilenmesini doğurabilmektedir.

Günlük hayatta medya ile etkileşimi yüksek olan bireyler edindikleri bilgiyi çevresine aktarmaktadır. Günümüzde internete erişimin yaygınlaşması eğitim öğretim faaliyetlerinde medyanın aktif olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Medyada yer alan bir haber bir ders materyali olma vasfını taşıdığı anda öğretim faaliyetlerinde kullanımı söz konusu olabilmektedir. Son yıllarda ülkemizde yaşanan dış ya da iç göçler ve bunların etkileri medyada her daim dikkat çeken haberler olarak yerini korumaktadır. Coğrafya derslerinde göç konusu işlenirken medyada yer alan haberlerin dersin somutlaştırılması ve aktüel bir hale getirilmesinde kullanılması tercih edilen yaklaşımlardan biridir. Coğrafya eğitiminde medyanın sunduğu olanaklardan faydalanmak öğretme ve öğrenme sürecinin zenginleşmesi açısından büyük önem taşımaktadır ve ders kazanımlarının somutlaştırılmasına fırsat yaratmaktadır. Göç konusunun dergi ya da gazete haberleri aracılığıyla hem çeşitlendirilmesi ve hem de zenginleştirilmesi konunun daha aktüel hale gelmesine yol açacaktır.

Göç konusuyla ilgili kazanımların gerçekleştirilebilmesi için medyaya yansımış göç haberlerine başvurulması fayda sağlayacaktır. Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunu işlerken kazanımlara uygun olan ve medyada yer alan göç ile ilgili haberleri bir öğretim materyali olarak kullanması aktüel bir ders ortamının oluşmasını temin etmekte ve öğrencilerin derse aktif katılım göstermesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca güncel olaylar aracılığıyla neden-sonuç ilişkisi kurabilen, sorgulayan, değişim ve sürekliliği algılayabilen ve problem çözme becerisi kazanmış bireyler olarak yetiştirmelerine yardımcı olmaktadır. Derste göç haberlerine yer verilmesi konunun günlük hayat ile ilişkilendirilmesini sağlamaktadır.

Öğretmenlerin kitle iletişim araçlarını eğitimde yardımcı materyal olarak kullanılması durumunda bilinçli ve profesyonel bir yaklaşımla planlama yapması gerekmektedir. Bu araçlardan doğru ve faydalı bir şekilde yarar sağlayabilmenin yolu da medya okuryazarı olmaktan geçmektedir (Ünlü ve Koçoğlu, 2017: 221).

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle geçmişten bugüne göç olaylarına sahne olmaktadır. Ortadoğu coğrafyasında meydana gelen iç karışıklıklar, savaş, siyasi istikrarsızlık gibi sebepler insanları daha güvenli yaşama ihtiyacı doğrultusunda göçe yönlendirmektedir. Bu da, yurtiçi de dahil olmak üzere Ege ve Akdeniz kıyılarımızda göçmenlerle ilgili haberlerin basına sıkça yansımaya yol açmaktadır. Ülkemizde yaşanan bu olgu sosyoekonomik, politik vb. anlamda birtakım sorunları beraberinde getirmektedir. Göç, mekânda hareketliliğe ve nüfusta değişime neden olduğu için coğrafya dersi öğretim programında ve coğrafya ders kitaplarında yerini almaktadır (Sezer ve Şanlı, 2017: 18). Göç ile ilgili haberlerin medyada yer alması coğrafya derslerinde konuya ilişkin haberlerin ders ortamına taşınabilmesine fırsat yaratmaktadır.

Makalenin ilerleyen bölümlerinde göç ile ilgili kavramların kullanılması nedeniyle bu kavramların kısaca tanımlanmasında fayda bulunmaktadır.

Göç belli kriterler dikkate alınarak sınıflandırılmaktadır. Ülke içerisinde yaşanan göçler iç göç olarak değerlendirilirken başka bir ülkeye gerçekleştirilen göç ise dış göç olarak tanımlanmaktadır. İç göç hareketi ülke içerisindeki istikametlerine bağlı olarak sınıflandırılmaktadır. Kırdan kıra, kırdan kente, kentten kente ve kentten kıra olmak üzere kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Göç, gönüllülük durumuna göre de

sınıflandırılabilir. Gönüllü ve zorunlu göçler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Beyin göçü ve işgücü göçü gönüllü göç kapsamında yer almaktadır. Mübadele, sürgün edilme ve doğal afetlerden kaynaklı yer değiştirme ise zorunlu göç içerisinde yer alır. Kişi bir daha dönmek üzere göç etmişse devamlı ya da sürekli, geldiği yere tekrar dönme durumu var ise buna da geçici göç denilmektedir. Yayla göçüne de geçici göç veya mevsimlik göç denilmektedir (Yılmaz, 2007: 2).

“Sığınmacı ise ülkesinden başka bir yere erişmiş, uluslararası koruma arayan, ancak henüz mülteci kavramı içine girip girmediği belirlenememiş insanlara verilen geçici bir statüdür. Bu terim genellikle mülteci statüsü almaya yönelik başvurularının hükümetler ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından karara bağlanmasını bekleyen ve geçici süreyle koruma altına alınan kişiler için kullanılmaktadır.” (Arınç, 2018: 1468).

“Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi ile Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 New York Protokolü’nün 1A(2) maddesine göre mülteci terimi, ülkesinde ırkı, dini, ulusal kimliği, sosyal konum ve siyasi düşünceleri sebebiyle kendisini baskı altında hisseden, devlete karşı güvenini kaybeden ve devletin kendisine tarafsız davranmayacağı düşüncesiyle ülkesini terk edip başka bir ülkeden sığınma talebinde bulunan ve ilgili ülke tarafından bu talebi kabul edilen kişiler için kullanılmaktadır.” (Çöllü, 2018: 238).

“Kaynak ülkeden hedef ülkeye erişim sırasında geçilen ve bir süre kalınan yerlere transit ülke denir. Bu harekete katılan göçmenlere transit göçmen denir. Göç koridorlarının doğal güzergahında kalan bazı ülkeler bu tür göç olaylarının sık yaşandığı ülkelerdir. İran, Türkiye ve Yunanistan bu ülkelere örnektir. Düzensiz göç ise herhangi bir ülkeye yasadışı yollarla giren, giriş prosedürlerini ihlal eden, yasal yollarla girmesine rağmen yasal kalış süresini aşan veya çeşitli nedenlerle ev sahibi ülkede hukuki statüye sahip olmayan kişi olarak tanımlanmaktadır (Zaman, 2023:62-63).

“Yaşam biçimi göçü, refah düzeyi yüksek bireylerin, daha iyi bir yaşam sürdüreceklerini düşündükleri yerlere, iradi bir biçimde gerçekleştirdikleri tüm nüfus hareketlerinin içine alan, göreceli olarak yeni bir göç türüdür. Bu göç türüne keyif göçü, turizmle bağlantılı yaşlı göçü, emekli göçü, heliotropik gibi isimler de verilmektedir. Avrupa’nın güneyi, Avustralya’nın doğusu, Yeni Zelanda’nın kuzey adası, Türkiye’nin Akdeniz ve Ege kıyıları yaşam biçimi göçüne sahne olan bölgelerdir. Yaşam biçimi göçüne katılanlar genellikle gelişmişlik seviyesi yüksek ülkeler kökenlidir.” (Südaş ve Mutluer, 2010: 31-42).

Bu çalışmada; coğrafya dersi öğretim programında yer alan beşerî sistemler ünitesi göç konusunun medya türlerinde yer alma durumunun niceliksel olarak ortaya konulmasını amaçlamaktadır. Araştırmanın, beşerî sistemler ünitesi göç konusunun medya türlerinde yer alma durumunu gözler önüne sermesi ve günlük hayatta sıklıkla karşılaştığımız göç olgusunun coğrafya derslerinde kullanılmasına yönelik öneriler getirmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Göç haberlerinin medyada yer alma durumunun irdelenmesi ve coğrafya eğitimine katkısının incelenmesi bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

Bu çalışmada; coğrafya dersi öğretim programında yer alan beşerî sistemler ünitesi göç konusunun medyaya yansımaları ne düzeydedir? sorusu araştırmanın problem cümlesini teşkil etmektedir.

Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Gazeteler, internet haber siteleri, televizyon kanalları ve dergilerde göç konusu ile ilişkili haber ve bilimsel metinlerin sayısal dağılımı nedir?
2. Gazeteler, internet haber siteleri, televizyon kanalları ve dergilerde göç konusu ile ilişkili haber ve bilimsel metinlerin konularına göre dağılımı nedir?
3. Gazeteler, internet haber siteleri, televizyon kanalları ve dergilerde göç konusu ile ilişkili haber ve bilimsel metin konularının ortaöğretim sınıf düzeyine göre dağılım durumu nedir?
4. Gazeteler, internet haber siteleri, televizyon kanalları ve dergilerde göç konusu ile ilişkili haber ve bilimsel metinlerin içeriğinde göçün gerçekleşme nedenlerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM ve VERİ

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 41). Bu araştırmanın evrenini tüm yazılı ve görsel medya oluşturmaktadır. Göç konusunun medyaya olan yansımalarını belirlemek amacıyla ülke dahilinde yayın yapan kitle iletişim araçları belirlenmiştir. Bunlar; televizyon kanalları, ulusal gazeteler, internet haber siteleri, aktüel ve bilim dergileridir. Yazılı ve görsel medyada en çok tercih edilen televizyon kanalları, ulusal gazeteler, aktüel ve bilim dergileri ile internet haber siteleri dikkate alınarak çalışma yürütülmüştür.

Bu çalışmada nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi hem yazılı hem de görsel araçlardan elde edilen verilerin bir araya getirilmesi, sorgulanması, araştırmaya hizmet edecek şekilde sıralanması ve hazır hale getirilmesini amaçlar. Verilerin toplanması, incelenmesi ve değerlendirmeye kadar geçen süreçte doküman analizi yönteminden yararlanılır (Özkan, 2019). Bu araştırmada doküman analizi kapsamına örnekleme oluşturan kitle iletişim araçlarından elde edilen ve göç konusuna karşılık gelen haberler alınmıştır. Göç konusuna karşılık gelen haberler, Elif Doğu Gültekin (2019)’in yüksek lisans tezinde kullanılan değerlendirme formlarına işlenmiştir. İlgili formlar için tez yazarının izni alınmış ve geliştirilerek kullanılmıştır.

Televizyon kanalları arasından TİAK’ın (Televizyon İzleme Araştırmaları Komitesi) yayımladığı 2021 yılı 12 aylık izlenme tablosu dikkate alınarak en fazla izlenen 4 televizyon kanalı örnekleme alınmıştır (“Yıllık Raporlar”, 2022). Haber kanalları arasından beşinci televizyon kanalı da amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. <https://www.medyaradar.com> sitesinde yayımlanan (20-26 Eylül 2022 haftasına ilişkin) tiraj verileri dikkate alınarak 5 ulusal gazete örnekleme alınmıştır (“20 Eylül-26 Eylül 2022 Haftası Tiraj Raporu”). Bununla birlikte <https://www.medyajans.com> sitesinde listelenen ülkemizde en çok tıklanan internet haber sitesinden 5 adedi rastlantısal örnekleme ile seçilmiştir (“Haber Siteleri”, 2022). Ayrıca ülkemizde yaygın olarak okunan aktüel ve bilim dergilerinden beş adedi rastlantısal örneklem ile araştırma kapsamına alınmıştır (Tablo 1).

Örnekleme yer alan televizyon kanalları 3 ay, internet haber siteleri 3 ay, ulusal gazeteler 1 ay ve aktüel ve bilim dergileri 4 ay boyunca izlenmiştir. Ön izleme yapıldığında sözü edilen medya araçlarının belirtilen sürelerde yeterli düzeyde veri

sağladığı kanaati olduğundan bahsi geçen süreler kapsamında izlenmeleri gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Örneklemini Oluşturan Kitle İletişim Araçları ve İzlenme Süreleri

Örnekleimde yer alan televizyon kanalları (3 ay süreyle izlendi)

SHOW

ATV

FOX ²

NTV

Kanal D

Örnekleimde yer alan internet haber siteleri (3 ay süreyle izlendi)

www.tgrthaber.com.tr

www.haberturk.com

www.trthaber.com

www.haberler.com

www.cnnturk.com

Örnekleimde yer alan ulusal gazeteler (1 ay süreyle izlendi)

Hürriyet

Sabah

Milliyet

Sözcü

Posta

Örnekleimde yer alan aktüel ve bilim dergileri (4 ay süreyle izlendi)

Toplumsal Tarih

Atlas

Magma

Bilim ve Teknik

İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi

Televizyon kanalları, internet haber siteleri, ulusal gazeteler, aktüel ve bilim dergilerde yer alan ve göç konusuna karşılık gelen haberler değerlendirme formlarına işlenerek betimsel analiz yapılarak yorumlanmıştır. Göç konusuna karşılık gelen haberler; konularına, içeriğindeki nedenlerine, medya çeşitlerine ve haber konularının ortaöğretim sınıf düzeyine göre dağılımı tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

3. 2018 COĞRAFYA PROGRAMI KAZANIMLARINDA GÖÇ KONUSUNA YER VERİLME DURUMU

2018 ortaöğretim coğrafya dersi öğretim programında kazanımlara iki ayrı şekilde yaklaşılabilir. Coğrafya dersi 9 ve 10. sınıflarda zorunlu 2 ders saati olarak verilmektedir. 11 ve 12. sınıflarda ise seçmeli olarak hem 2 hem de 4 ders saati verilebilecek şekilde düzenlenmiştir. 9. sınıfta (2 ders saati) toplamda 22 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlar arasında göç konusuyla ilgili kazanım bulunmamaktadır. 10. sınıfta (2 ders saati) 34 adet kazanım arasında göçle ilgili 3 adet kazanım bulunmaktadır. Bunlar Tablo 2 ve 3'te görülmektedir.

11. sınıfta 4 ders saatine göre düzenlenmiş programda 40 adet kazanım, 2 ders saatine göre düzenlenmiş programda ise 29 kazanım bulunmaktadır. Ancak göçle ilgili kazanıma 11. sınıfta yer verilmemiştir. 12. sınıfta 4 ders saatine göre 34 adet kazanım yer almaktadır. Göçle ilgili 1 adet kazanıma yer verilmektedir. Bu kazanım Tablo 2 ve 4'te verilmektedir. 12. sınıfta 2 ders saatine göre 24 kazanım bulunmaktadır. Göç

² 12 Şubat 2024 tarihi itibarıyla NOW adıyla faaliyet göstermektedir.

konusunun yer aldığı 1 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanım, 4 saatlik coğrafya dersindeki kazanımla aynıdır (Tablo 2 ve 4).

Tablo 2. Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yer Alan Göç ile İlgili Kazanımların Sınıf Seviyelerine Göre Dağılımı

Sınıf	Ders Saati	Toplam Kazanım	Göç ile İlgili Kazanım Sayısı
9	2	22	0
10	2	34	3
11	2	29	0
11	4	40	0
12	2	24	1
12	4	34	1

Kaynak: MEB, 2018

Tablo 3. 10. Sınıf Coğrafya Dersi Beşerî Sistemler Ünitesinde “Göç” Konusuyla İlgili Belirlenmiş Kazanımlar

Kazanım ve Açıklamaları

10.2.8. Tarihî metin, belge ve haritalardan yararlanarak dünyadaki göçlerin nedenleri ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunur.

a) Tarihteki önemli Türk göçlerinin sebepleri üzerinde durulur.

10.2.9. Türkiye’deki göçleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

a) Cumhuriyet’ten günümüze gerçekleşen iç ve dış göçlerin ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerine yer verilir.

b) Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan topluluklara karşı saygılı ve paylaşımcı bir tutum sergilemenin gerekliliği vurgulanır.

10.2.10. Göçün mekânsal etkilerini Türkiye’den örneklerle açıklar.

Kaynak: MEB, 2018

Coğrafya dersi öğretim programında “10.2.8. Tarihî metin, belge ve haritalardan yararlanarak dünyadaki göçlerin nedenleri ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunur.” kazanımı dostluk değeri ile ilişkilidir. Bu kazanım harita becerisi, kanıt kullanma, tablo, grafik ve diyagram hazırlama ve yorumlama, zamanı algılama becerilerini öğrencilere benimsetmeye çalışmaktadır. “10.2.9. Türkiye’deki göçleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir” kazanımı saygı ve yardımseverlik değerlerini ön plana çıkarmaktadır. Bu kazanım coğrafi sorgulama ve zamanı algılama becerilerinin geliştirilmesini de amaçlamaktadır. 10. sınıf kapsamında göç ile ilgili bir kazanım daha bulunmaktadır. “Göçün mekânsal etkilerini Türkiye’den örneklerle açıklar.” kazanımına yönelik bir değer belirtilmemiştir. Bu kazanım arazide çalışma ve coğrafi gözlem becerileri ile ilişkilendirilmiştir.

Tablo 4. 12. Sınıf Coğrafya Dersi Beşerî Sistemler Ünitesinde “Göç” Konusuyla İlgili Belirlenmiş Kazanımlar*

Kazanım ve Açıklamaları

12.2.2. Şehirleşme, göç ve sanayileşme ilişkisini toplumsal etkileri açısından yorumlar.

a) Şehir hayatı içerisinde, birlikte yaşamanın gereği olarak öz denetimin önemi vurgulanır.

Kaynak: MEB, 2018 *2 ve 4 saatlik dersler kapsamında.

12. sınıf kapsamında göç ile ilgili “Şehirleşme, göç ve sanayileşme ilişkisini toplumsal etkileri açısından yorumlar.” kazanımı bulunmaktadır. Bu kazanım sayesinde öz denetim değeri benimsetilmeye çalışılmaktadır. Öğrencilere coğrafi beceriler olarak da; arazide çalışma, coğrafi gözlem, değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. 2018 coğrafya dersi öğretim programı incelendiğinde 9. sınıfta göç ile ilgili kazanıma yer verilmemiştir. 10. sınıfta göç ile ilgili 3 adet kazanım

yer almaktadır. Bu kazanımlara bakıldığında tarihte gerçekleşmiş önemli Türk göçleri ve günümüzde gerçekleşen göçler ve mekânsal etkilerini konu edinmektedir. Göçün nedenleri, sonuçları ve mekânsal etkileri konu içerisinde verilmektedir. Türkiye topraklarına ayak basmış göçmenlere karşı yardımsever bir şekilde yaklaşmanın önemine değinilmektedir. Bu kazanım: “10.2.9. “Türkiye’deki göçleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.” ve açıklamasında “Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan topluluklara karşı saygılı ve paylaşımcı bir tutum sergilemenin gerekliliği vurgulanır.” şeklinde belirtilmiştir. Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nda bu kazanım saygı ve yardımseverlik değerleri ile ilişkilendirilmektedir. Göç konusu, sebep ve sonuçları bakımından işlenirken kazanım açıklamasında “saygı” ve “yardımseverlik” değerlerinin ön plana çıkması gerektiği öğretim programında belirtilmiştir. Saygı ve yardımseverlik değerlerinin göç konusu kazanımlarında bulunması ülkemizin göçmenlere yönelik yaklaşımını net bir şekilde ortaya koymaktadır 11. sınıfta göç ile ilgili kazanıma yer verilmemiştir. 12. sınıfta ise şehirleşme, göç ve sanayileşme konularının toplumsal etkileri üzerinde durularak öğrencinin “özdenetim” konusunda bilinçli olması istenmektedir (MEB, 2018).

3. BULGULAR ve YORUM

3.1. Gazeteler, İnternet Haber Siteleri, Televizyon Kanalları, Dergilerden Elde Edilen Bulgular ve Bulguların Yorumlanması

Bu bölümde beşeri sistemler ünitesi göç konusuna karşılık gelen haberler medya araçları nezdinde ele alınarak yorumlanmıştır.

3.1.1. Gazetelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde göç konusuna karşılık gelen haberlerin incelenen ulusal gazetelerde yer alma durumu ve sayısal dağılımı ilgili tablolarda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 5. İncelenen Ulusal Gazetelerde Beşerî Sistemler Ünitesi Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı (1 Ay Süreyle İzlendi)

Ulusal Gazeteler	Gazetelerde Bulunan Toplam Haber Sayısı	Gazetelerde Bulunan Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	Gazetelerde Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	Gazetelerde Bulunan Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
Beş Ulusal Gazete	8.114	44	8.070	0,54

İncelenen 5 ulusal gazetede toplam 8.114 haber incelenmiştir. Bu haberler arasında göç konusuna karşılık gelen toplam haber sayısı 44’tür. Göç konusuna karşılık gelen haber sayısının toplam haber sayısına oranı %0,54 olarak tespit edilmiştir. Göç konusuna karşılık gelmeyen haberlerin oranı ise %99,46’dır (Tablo 5).

Tablo 6. Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Ulusal Gazetelere Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Ulusal Gazetenin Adı	Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
Hürriyet	1.539	11	1.528	0,71
Sabah	1.372	7	1.365	0,51
Milliyet	1.553	3	1.550	0,19
Sözcü	1.949	16	1.933	0,82
Posta	1.701	7	1.694	0,41
Toplam	8.114	44	8.070	0,54

İncelenen ulusal gazetelerden Hürriyet gazetesinde 1.539 haberden %0,71'i (11 haber), Sabah gazetesinde 1.372 haberden %0,51'i (7 haber), Milliyet gazetesinde 1.553 haberden %0,19'u (3 haber), Sözcü gazetesinde 1.949 haberden %0,82'si (16 haber), Posta gazetesinde 1.701 haberden %0,41'i (7 haber) göç konusuna karşılık gelen haberlerden ibarettir. İncelenen ulusal gazetelerde 8.114 haberden %0,54'ü (44 haber) göç konusuna karşılık gelen haberlerden ibarettir (Tablo 6).

İncelenen ulusal gazetelere sayısal açıdan bakıldığında göç konusuna karşılık gelen haberlerin en çok bulunduğu gazete Sözcü gazetesidir. İkinci sırada Hürriyet gazetesi bulunmaktadır. Sabah gazetesi ve Posta gazetesi miktar bakımından aynı olduğu görülmektedir. En az göç haberi ise Milliyet gazetesinde yer almıştır. Göç konusuna karşılık gelen en fazla habere Sözcü gazetesinde, en az habere ise Milliyet gazetesinde rastlanılmıştır (Tablo 6).

Tablo 7. Hürriyet Gazetesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Facia ile sonuçlanan göç girişimi	3	27,28
Göçmen kaçakçılığı	2	18,18
Göçmen kurtarma operasyonu	2	18,18
Mülteci göçü	1	9,09
İç göç	1	9,09
Düzenli göç	1	9,09
Gönüllü göç	1	9,09
Toplam	11	100

Tablo 7'de Hürriyet gazetesindeki göç konusuna karşılık gelen haberlere konularına göre bakıldığında; "facia ile sonuçlanan göç girişimi" konulu haberlerin %27,28 (3 haber), "göçmen kaçakçılığı" konulu haberlerin %18,18 (2 haber), "göçmen kurtarma operasyonu" konulu haberlerin %18,18 (2 haber), "mülteci göçü" konulu haberlerin %9,09 (1 haber), "iç göç" konulu haberlerin %9,09 (1 haber), "düzenli göç" konulu haberlerin %9,09 (1 haber), "gönüllü göç" konulu haberlerin ise %9,09 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Hürriyet gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberler arasında en fazla "facia ile sonuçlanan göç girişimi" konulu haberler olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Sabah Gazetesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Facia ile sonuçlanan göç girişi	4	57,15
Göçmen kurtarma operasyonu	1	14,29
Beyin göçü	1	14,28
Düzensiz göç	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 8’te Sabah gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına dağılımlarına bakıldığında “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu haberlerin %57,15 (4 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” konulu haberlerin %14,29 (1 haber), “beyin göçü” konulu haberlerin %14,28 (1 haber), “düzensiz göç” konulu haberlerin %14,28 (1 haber) olduğu tespit edilmiştir. Sabah gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin en fazla “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu haberler olduğu görülmüştür.

Tablo 9. Milliyet Gazetesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Gönüllü göç	1	33,34
Beyin göçü	1	33,33
Göçmenlere yönelik şiddet	1	33,33
Toplam	3	100

Tablo 9’da Milliyet gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımlarına bakıldığında “gönüllü göç” konulu haberler %33,34 (1 haber), “beyin göçü” konulu haberler %33,33 (1 haber), “göçmenlere yönelik şiddet” konulu haberler %33,33 (1 haber) oranında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 10. Sözcü Gazetesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Mülteci göçü	4	25
Göçmen kaçakçılığı	5	31,25
Facia ile sonuçlanan göç girişi	2	12,5
Dış göç	2	12,5
Geçici göç	1	6,25
Beyin göçü	1	6,25
Gönüllü göç	1	6,25
Toplam	16	100

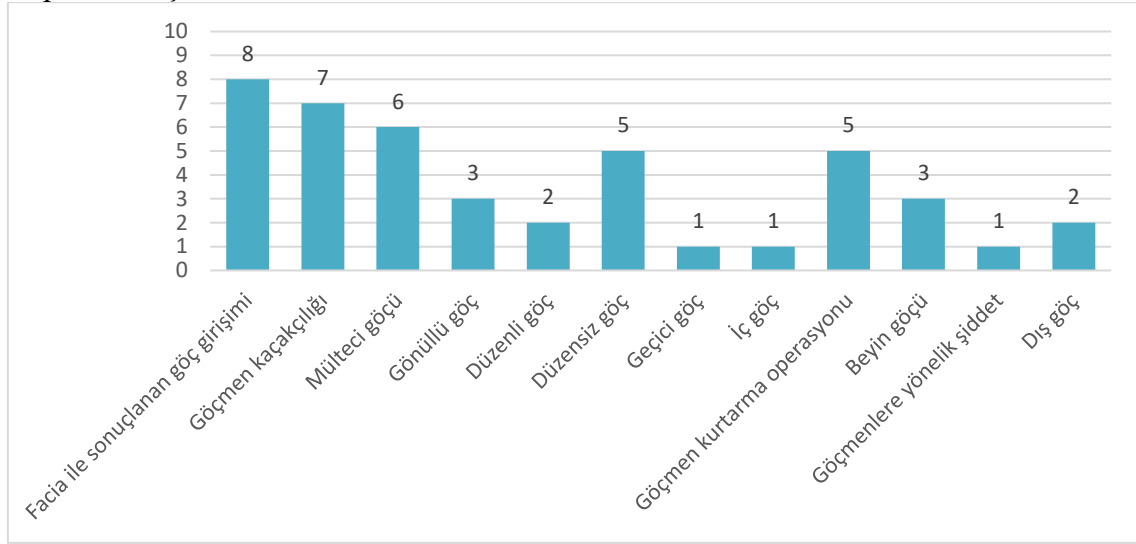
Tablo 10’da Sözcü gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konu dağılımlarına bakıldığında “mülteci göçü” konulu haberlerin %25 (4 haber), “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %31,25 (3 haber), “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu haberlerin %12,5 (2 haber), “dış göç” konulu haberlerin %12,5 (2 haber), “geçici göç” konulu haberlerin %6,25 (1 haber), beyin göçü konulu haberlerin %6,25 (1 haber), gönüllü göç konulu haberlerin ise %6,25 (1 haber) oranında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 11. Posta Gazetesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Göçmen kurtarma operasyonu	2	28,58
Göçmen kaçakçılığı	2	28,58
Mülteci göçü	1	14,28
Düzenli göç	1	14,28
Düzensiz göç	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 11’de Posta gazetesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımları incelendiğinde; “göçmen kurtarma operasyonu” konulu haberlerin %28,58 (2 haber), “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %28,58 (2 haber), “mülteci göçü” konulu haberlerin %14,28 (1 haber), “düzenli göç” konulu haberlerin %14,28 (1 haber), “düzensiz göç” konulu haberlerin ise %14,28 (1 haber) oranında haber olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1. İncelenen Gazetelerde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal Dağılımı

İncelenen ve izlenen tüm gazetelerde yer alan ve göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımlarına bakıldığında “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu 8, “göçmen kaçakçılığı” konulu 7, “mülteci göçü” konulu 6, “göçmen kurtarma operasyonu” konulu 5, “gönüllü göç” konulu 3, beyin göçü konulu 3, düzenli göç konulu 2, düzensiz göç konulu 5, geçici göç konulu 1, iç göç konulu 1, göçmenlere yönelik şiddet konulu 1, dış göç konulu 2 haber yer almıştır. Gazetelerde en fazla haberlere konu olan göç ile ilgili olayın “*facia ile sonuçlanan göç girişi*” olduğu anlaşılmıştır (Şekil 1).

Tablo 12. İncelenen Gazetelerde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Nedenlerine Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Göçün Nedeni	Frekans	%
Siyasi	10	22,73
Sosyal	10	22,73
Ekonomik	5	11,36
Eğitim	1	2,27
Diğer	18	40,91
Toplam	44	100

Tablo 12’de incelenen gazetelerde yer alan göç konusuna karşılık gelen haberlerin içeriğinde göçü doğuran sebepler incelendiğinde diğer nedenler %40,91 (18 haber), siyasi nedenler %22,73 (10 haber), sosyal nedenler %22,73 (10 haber), ekonomik nedenler %11,36 (5 haber) ve eğitim orijinli nedenler %2,27 (1 haber) oranında yer aldığı görülmüştür. Diğer nedenli olarak belirtilen göçler çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu haberlerde “*savaş*”, “*iç karışıklıklar*”, “*daha iyi yaşama beklentisi*”, “*ekonomik kaygı*” vb. nedenlerin bir arada verildiği tespit edilmiştir. İnceleme yapılan gazetelerde en fazla “*diğer*” nedenli göçler yer alırken en az ise “*eğitim*” sebepli göçlere rastlanılmıştır.

3.1.2. İnternet Haber Sitelerinden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde incelenen internet haber sitelerinde (ulusal gazete web sayfaları hariç) göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu sayfalarda yer alma durumu, sayısal analizi ve yorumu yer almaktadır.

Tablo 13. İncelenen İnternet Haber Sitelerinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı (3 Ay Süre ile Takip Edildi)

İnternet Haber Siteleri	İnternet Haber Sitelerinde Bulunan Toplam Haber Sayısı	İnternet Haber Sitelerinde Bulunan ve Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	İnternet Haber Sitelerinde Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	İnternet Haber Sitelerinde Yer Alan ve Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
Beş İnternet Haber Sitesi	48.640	200	48.440	0,41

Tablo 13’te görüldüğü üzere inceleme kapsamına alınan beş internet haber sitesinde yayımlanan 48.640 haberden 200’ü göç konusuna karşılık gelen haberlerden oluşmaktadır. 48.440 haber ise göç konusuna karşılık gelmeyen haberlerden oluşmaktadır. İnternet haber sitelerinde bulunan ve göç konusuna karşılık gelen haber sayısının toplam haber sayısına oranı %0,41 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 14. İncelenen İnternet Haber Sitelerinde Göç Konusu ile İlgili Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı

İnternet Haber Sitesi Adı	İnternet Haber Sitelerinde Bulunan Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
www.tgrthaber.com.tr	16.545	22	16.523	0,13
www.haberturk.com	10.158	80	10.078	0,78
www.trthaber.com	9.984	54	9.930	0,54
www.haberler.com	5.985	5	5.980	0,08
www.cnnturk.com	5.968	39	5.929	0,65
Toplam	48.640	200	48.440	0,41

Tablo 14’te incelenen internet haber sitelerinde beşerî sistemler ünitesi göç konusuna karşılık gelen haberlerin sayısal dağılımı yer almaktadır. www.tgrthaber.com.tr adlı haber sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu haber sitesinde yayımlanan haberlerin %0,13’ünü (22 haber), www.haberturk.com adlı haber sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu haber sitesinde yayımlanan haberlerin %0,78’ini (80 haber), www.trthaber.com adlı haber sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu haber

sitesinde yayımlanan haberlerin %0,54'ünü (54 haber), www.haberler.com adlı haber sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu haber sitesinde yayımlanan haberlerin %0,08'ini (5 haber), www.cnnturk.com haber sitesinde göç konusun karşılık gelen haberlerin bu haber sitesinde yayımlanan haberlerin %0,65'ini (39 haber) teşkil ettiği tespit edilmiştir. İncelenen beş internet haber sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin bu sitelerde yayımlanan haberlerin %0,41'ini (200 haber) teşkil ettiği görülmüştür.

Tablo 14'te incelenen internet haber sitelerinde beşerî sistemler ünitesi göç konusuna karşılık gelen haberlerin tüm internet haber siteleri arasında en fazla www.haberturk.com sitesinde, en az ise www.haberler.com sitesinde yer aldığı görülmüştür. Genel bir değerlendirme yapıldığında ortalamanın üzerinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin www.haberturk.com, www.trthaber.com ve www.cnnturk.com sitelerinde, ortalamanın altında göç konusuna karşılık gelen haberlere ise www.tgrthaber.com.tr ve www.haberler.com sitelerinde rastlanılmıştır.

Tablo 15. www.haberturk.com Sitesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Düzensiz göç	39	48,75
Göçmen kurtarma operasyonu	24	30
Göçmen kaçakçılığı	11	13,75
İşgücü göçü	2	2,5
Düzenli göç	2	2,5
Mülteci göçü	1	1,25
Facia ile sonuçlanan göç girişi	1	1,25
Toplam	80	100

Tablo 15'te www.haberturk.com sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal ve oransal dağılımına bakıldığında “düzensiz göç” %48,75 (39 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” %30 (24 haber), “göçmen kaçakçılığı” %13,75 (11 haber), “işgücü göçü” %2,5 (2 haber), “düzenli göç” %2,5 (2 haber), “mülteci göçü” %1,25 (1 haber), “facia ile sonuçlanan göç girişi” %1,25 (1 haber) oranında dağılım gösterdiği görülmüştür. Bu haber sitesinde en çok “düzensiz göç”, en az ise “mülteci göçü” ve “facia ile sonuçlanan göç girişi” konularının yer aldığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 16. www.cnnturk.com Sitesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Göçmen kurtarma operasyonu	15	38,47
Düzensiz göç	15	38,47
Göçmen kaçakçılığı	5	12,82
Mülteci göçü	2	5,12
İşgücü göçü	2	5,12
Toplam	39	100

Tablo 16'da www.cnnturk.com sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal ve oransal dağılımına bakıldığında “göçmen kurtarma operasyonu” %38,47 (15 haber)'sini, “düzensiz göç” %38,47 (15 haber)'sini, “göçmen kaçakçılığı” %12,82 (5 haber)'sini, “mülteci göçü” %5,12 (2 haber)'sini, “işgücü göçü” ise %5,12 (2 haber)'sini teşkil etmektedir. Bu sitede en çok “göçmen kurtarma

operasyonu” ve “*düzensiz göç*” konulu göç haberleri yer alırken en az ise “*mülteci göçü*” ve “*işgücü göçü*” konuları yer almıştır.

Tablo 17. www.trthaber.com Sitesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Düzensiz göç	29	53,70
Göçmen kurtarma operasyonu	17	31,50
Göçmen kaçakçılığı	6	11,1
Beyin göçü	1	1,85
Geçici göç	1	1,85
Toplam	54	100

Tablo 17’de www.trthaber.com sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal ve oransal dağılımına bakıldığında “düzensiz göç” %53,70 (29 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” %31,50 (17 haber), “göçmen kaçakçılığı” %11,1 (6 haber), “beyin göçü” %1,85 (1 haber), “geçici göç” ise %1,85 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımına bakıldığında en fazla “düzensiz göç”, en az ise “beyin göçü” ve “geçici göç” olduğu görülmüştür. Bu sitede göç konusuna karşılık gelen haberlerde “düzensiz göç” ve “göçmen kurtarma operasyonu” konularının sayısal açıdan ortalamanın üzerinde, “göçmen kaçakçılığı”, “beyin göçü” ve “geçici göç” konularının ise ortalamanın altında kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 18. www.tgrthaber.com.tr Sitesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Düzensiz göç	9	40,9
Göçmenlere yönelik şiddet	6	27,25
Göçmen kaçakçılığı	4	18,20
Göçmen kurtarma operasyonu	2	9,10
Facia ile sonuçlanan göç girişimi	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 18’te www.tgrthaber.com.tr sitesinde göç konusu karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal ve oransal dağılımına bakıldığında “düzensiz göç” %40,9 (9 haber), “göçmenlere yönelik şiddet” %27,25 (6 haber), “göçmen kaçakçılığı” %18,20 (4 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” %9,10 (2 haber), “facia ile sonuçlanan göç girişimi” %4,55 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir.

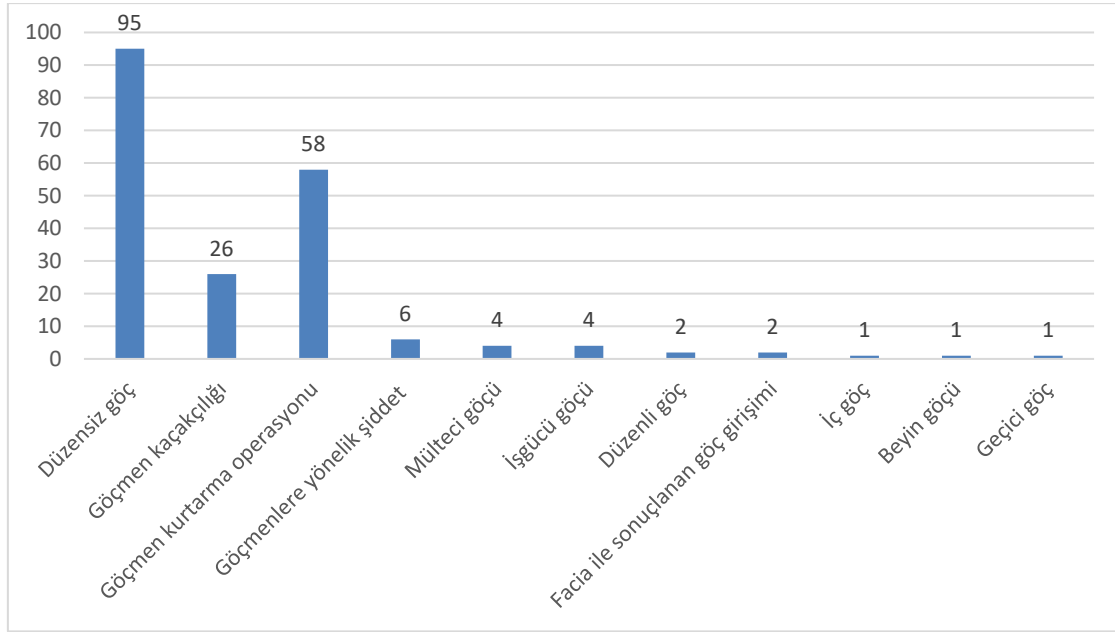
Tablo 18’te www.tgrthaber.com.tr sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberler arasında en fazla “düzensiz göç” kategorisinde, en az ise “facia ile sonuçlanan göç girişimi” kategorisinde haber yayımladığı görülmüştür. Bu sitede yayımlanan haberlerden “düzensiz göç”, “göçmenlere yönelik şiddet” ve “göçmen kaçakçılığı” konularının sayısal açıdan ortalamanın üzerinde yer alırken “göçmen kurtarma” ve “facia ile sonuçlanan göç girişimi” kategorilerinin ise ortalamanın altında kaldığı görülmüştür.

Tablo 19. www.haberler.com Sitesinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Düzensiz göç	3	60
Mülteci göçü	1	20
İç göç	1	20
Toplam	5	100

Tablo 19’da www.haberler.com sitesinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal ve oransal dağılımına bakıldığında “düzensiz göç” %60 (3 haber), “mülteci göçü” %20 (1 haber), “iç göç” ise %20 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir.

Şekil 2. İncelenen İnternet Haber Sitelerinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal Dağılımı

Şekil 2’de internet haber sitelerinin tamamında yer alan göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımlarına bakıldığında 95’i “düzensiz göç”, 26’sı “göçmen kaçakçılığı”, 58’i “göçmen kurtarma operasyonu”, 6’sı “göçmenlere yönelik şiddet”, 4’ü “mülteci göçü”, 4’ü “işgücü göçü”, 2’si “düzenli göç”, 2’si “facia ile sonuçlanan göç girişimi”, 1’i “iç göç”, 1’i “beyin göçü”, 1’i de “geçici göç” konulu haberden meydana geldiği görülmüştür.

Tablo 20. İncelenen Tüm İnternet Haber Sitelerinde Yer Alan Göç Haberlerinin Nedenlerine Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Göçün Nedeni	Frekans	%
Diğer	175	87,5
Siyasi	16	8
Ekonomik	6	3
Sosyal	2	1
Eğitim	1	0,5
Toplam	200	100

Tablo 20’de inceleme kapsamına alınan tüm internet haber sitelerinde göç konusuna karşılık gelen haberlerin içeriğinde göçü doğuran sebepler incelendiğinde “diğer” başlığı altındaki haberlerin %87,5 (175 haber) oranında, siyasi başlığı altındaki haberlerin %8 (16 haber) oranında, ekonomik başlığı altındaki haberlerin %3 (6 haber) oranında, sosyal başlığı altındaki haberlerin %1 (2 haber) oranında, eğitim başlığı altındaki haberlerin %0,5 (1 haber) oranında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. “Diğer” başlığı altındaki haberler; “iç savaş”, “iç karışıklık”, “daha iyi yaşama beklentisi” gibi birçok nedene dayanmaktadır. İnceleme kapsamında bulunan tüm internet haber sitelerinde “diğer” nedenlere dayalı göçlerin en fazla sayı ve oranda olduğu, “eğitim” nedenli göçlerin ise en az sayı ve oranda olduğu tespit edilmiştir.

3.1.3. Televizyon Kanallarından Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde göç konusuna karşılık gelen haberlerin incelenen televizyon kanallarında yer alma durumu ve sayısal dağılımı tablolarda verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 21. Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı (3 Ay Süreyle İzlendi)

Televizyon Kanalları	Televizyon Kanallarında Yer Alan Toplam Haber Sayısı	Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
İncelenen Beş Televizyon Kanalı	9.089	32	9.057	0,35

Tablo 21’de inceleme kapsamında bulunan beş televizyon kanalında toplamda 9.089 habere yer verilmiştir. Televizyon kanallarında göç konusuna karşılık gelen haberlerin toplam haber sayısına oranı %0,35 (32 haber) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 22. Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı

Televizyon Kanalı Adı	Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Haber Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Haber Sayısının Toplam Haber Sayısına Oranı (%)
SHOW	1.459	4	1.455	0,27
atv	2.004	4	2.000	0,19
FOX (NOW)	1.178	3	1.175	0,25
NTV	1.387	8	1.379	0,57
Kanal D	3.061	13	3.048	0,42
Toplam	9.089	32	9.057	0,35

İnceleme kapsamına alınan SHOW televizyon kanalında yayımlanan 1.459 haberden %0,27’si (4 haber), atv televizyon kanalında yayımlanan 2.004 haberden %0,19’u (4 haber), FOX televizyon kanalında yayımlanan 1.178 haberden %0,25’i (3 haber), NTV televizyon kanalında yayımlanan 1.387 haberden %0,57’si (8 haber), Kanal D televizyon kanalında yayımlanan 3.061 haberden %0,42’sinin (13 haber) göç konusuna karşılık haberlerden oluştuğu tespit edilmiştir. İncelenen tüm televizyon kanallarında yayımlanan toplam 9.089 haberden %0,35’inin (32 haber) göç konusuna karşılık gelen haberlerden oluştuğu anlaşılmıştır (Tablo 22). Televizyon kanallarına sayısal açıdan

bakıldığında göç konusuna karşılık gelen haberlerin en fazla Kanal D, ikinci sırada NTV, üçüncü sırada SHOW ve atv kanalları, son sırada ise FOX televizyon kanalında yayımlandığı tespit edilmiştir.

Tablo 23. SHOW Televizyon Kanalında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Düzensiz göç	3	75
Göçmen kaçakçılığı	1	25
Toplam	4	100

SHOW televizyon kanalında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde; “düzensiz göç” konulu haberlerin %75 (3 haber), “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %25 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir (Tablo 23).

Tablo 24. ATV Televizyon Kanalında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Göçmen kaçakçılığı	2	50
Facia ile sonuçlanan göç girişi	1	25
Düzensiz göç	1	25
Toplam	4	100

ATV televizyon kanalında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde; “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %50 (2 haber), “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu haberlerin %25 (1 haber) ve “düzensiz göç” konulu haberlerin %25 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir (Tablo 24).

Tablo 25. FOX (NOW) Televizyon Kanalında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
İç göç	2	66,67
Mülteci göçü	1	33,33
Toplam	3	100

FOX (NOW) televizyon kanalında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde; “iç göç” konulu haberlerin %66,66 (2 haber), “mülteci göçü” konulu haberlerin %33,33 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir (Tablo 25).

Tablo 26. NTV Televizyon Kanalında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Göçmen kaçakçılığı	2	25
Düzensiz göç	2	25
Göçmenlere yönelik şiddet	1	12,5
Göçmenlere yönelik izlenen politika	1	12,5
Göçmen kurtarma operasyonu	1	12,5
İç göç	1	12,5
Toplam	8	100

NTV televizyon kanalında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde; “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %25 (2 haber),

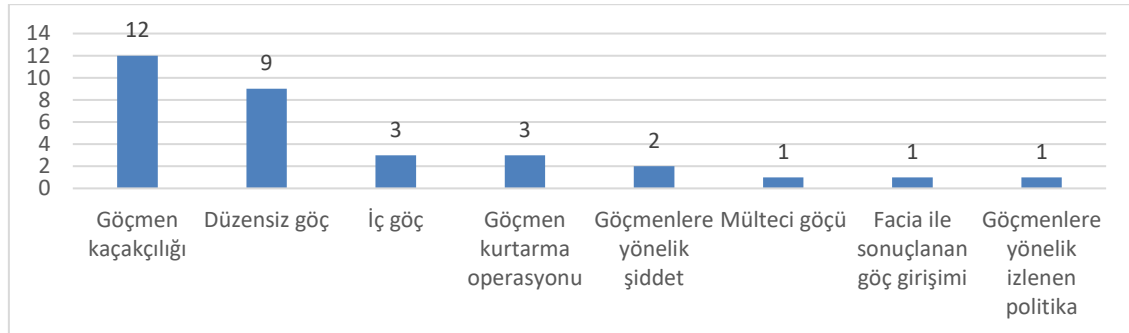

“düzensiz göç” konulu haberlerin %25 (2 haber), “göçmenlere yönelik şiddet” konulu haberlerin %12,5 (1 haber), “göçmenlere yönelik izlenen politika” konulu haberlerin %12,5 (1 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” konulu haberlerin %12,5 (1 haber) ve “iç göç” konulu haberlerin %12,5 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir (Tablo 26). NTV kanalının bir haber kanalı olması nedeniyle göç konusuna karşılık gelen haberlere daha fazla yer verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 27. Kanal D Televizyon Kanalında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Göçmen kaçakçılığı	7	53,85
Göçmen kurtarma operasyonu	2	15,39
Düzensiz göç	3	23,07
Göçmenlere yönelik şiddet	1	7,69
Toplam	13	100

Kanal D televizyon kanalında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre dağılımı incelendiğinde; “göçmen kaçakçılığı” konulu haberlerin %53,38 (7 haber), “göçmen kurtarma operasyonu” konulu haberlerin %15,38 (2 haber), “düzensiz göç” konulu haberlerin %23,07 (3 haber) ve “göçmenlere yönelik şiddet” konulu haberlerin %7,69 (1 haber) oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Tüm televizyon kanalları arasında niceliksel açıdan en çok Kanal D adlı televizyon kanalının göç konusuna karşılık gelen haberlere yer verdiği görülmektedir (Tablo 27).

Şekil 3. İnceleme Kapsamına Alınan Televizyon Kanallarında Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Konularına Göre Sayısal Dağılımı

Şekil 3’te inceleme kapsamına alınan televizyon kanallarında göç konusuna karşılık gelen haberlerin konularına göre sayısal dağılımını incelendiğinde “göçmen kaçakçılığı” 12, “düzensiz göç” 9, “iç göç” 3, “göçmen kurtarma operasyonu” 3, “göçmenlere yönelik şiddet” 2, “mülteci göçü” 1, “facia ile sonuçlanan göç girişi” 1, “göçmenlere yönelik izlenen politika” 1 adet olmak üzere çok farklı göç haberlerine rastlanılmıştır. Televizyon kanallarında en çok “göçmen kaçakçılığı”, en az ise “mülteci göçü”, “facia ile sonuçlanan göç girişi” ve “göçmenlere yönelik izlenen politika” kategorisinde yer alan haberlerin yer aldığı görülmüştür.

Tablo 28. İncelenen Tüm Televizyon Kanallarında Yayımlanan Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Nedenlerine Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Göçün Nedeni	Frekans	%
Diğer	29	90,63
Ekonomik	3	9,37

Toplam

32

100

İnceleme kapsamına alınan TV kanallarında göç konusuna karşılık gelen haberlerin nedenlerine göre dağılımına bakıldığında “diğer” nedenli göç haberlerinin oranı %90,63 (29 haber) iken ekonomik nedenli göç haberlerine ise %9,37 (3 haber) oranında yer verilmiştir (Tablo 28). Diğer kategorisinde yer alan göç haberlerinin çeşitli nedenlere dayalı göç haberleri olduğunu söylemek mümkündür.

3.1.4. Dergilerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde göç konusuna karşılık gelen haberlerin incelenen dergilerde yer alma durumu, sayısal ve oransal dağılımları ile bunlara ilişkin yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 29. İncelenen Dergilerde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı (4 Ay Süreyle İzlendi)

Dergiler	Dergilerde Bulunan Toplam Metin Sayısı	Dergilerde Bulunan Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Metin Sayısı	Dergilerde Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Metin Sayısı	Dergilerde Bulunan Göç Konusuna Karşılık Gelen Metin Sayısının Toplam Metin Sayısına Oranı
İnceleme Kapsamındaki Beş Dergi	400	14	386	3,5

İncelenen 5 aktüel ve bilim dergisinde toplam 400 metin (makale, haber, yorum) tespit edilmiştir. Dergilerde göç konusuna karşılık gelen metin sayısı 14’tür. Göç konusuna karşılık gelen metin sayısının toplam metin sayısına oranı %3,5 olarak bulunmuştur (Tablo 29). İnceleme kapsamında bulunan medya türleri arasında göç konusuna karşılık gelen haberlerin en yüksek oranda olduğu medya türünün dergiler olduğu görülmüştür. Dergilerin yayın periyotlarının uzun olması ve her sayıda yayımladıkları makale, haber ve yorum sayısının az olması nedeniyle göç haberlerinin toplamda oransal olarak daha yüksek oranda görünmesine yol açmıştır.

Tablo 30. İncelenen Bilim Dergilerinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Haberlerin Sayısal ve Oransal Dağılımı

Derginin Adı	Toplam Metin Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Toplam Metin Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelmeyen Toplam Metin Sayısı	Göç Konusuna Karşılık Gelen Metin Sayısının Toplam Metin Sayısına Oranı (%)
Toplumsal Tarih	58	12	46	20,68
Atlas	109	1	108	0,91
Magma	54	1	53	1,85
Bilim ve Teknik	164	0	164	0
İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi	15	0	15	0
Toplam	400	14	386	3,5

Tablo 30’da görüldüğü üzere, Toplumsal Tarih dergisinde 58 metinden %20,68’i (12 metin), Atlas dergisinde 108 metinden %0,91’i (1 metin), Magma dergisinde 53 metinden %1,85’i (1 haber) göç konusuna karşılık gelen metinlerden oluşmuştur. İzlenen süre içerisinde Bilim ve Teknik dergisinde ve İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi’nde göç konusuna karşılık gelen metin ile karşılaşılmamıştır.

İzlenen zaman zarfında göç konusuna karşılık gelen metinlerin (makale vb.) en çok Toplumsal Tarih dergisi, ikinci sırada Magma dergisinde daha sonrada Atlas dergisinde bulunduğu görülmüştür (Tablo 30). Bu dergilerin Coğrafya ve Tarih biliminin kapsamına giren konularda araştırma, gözlem ve incelemelere yer vermesi nedenleriyle göç konusuna karşılık gelen metinlerin de yayımlanmasını söz konusu olmuştur.

Tablo 31. Toplumsal Tarih Dergisinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Metinlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Mübadale göçü	10	83,33
Mülteci göçü	2	16,67
Toplam	12	100

Tablo 31’de incelenen metinlerde “mübadale göçü” %83,33 (10 metin), “mülteci göçü” ise %16,66 (2 metin) oranında bulunduğu anlaşılmıştır.

Tablo 32. Magma Dergisi’nde Göç Konusuna Karşılık Gelen Metinlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

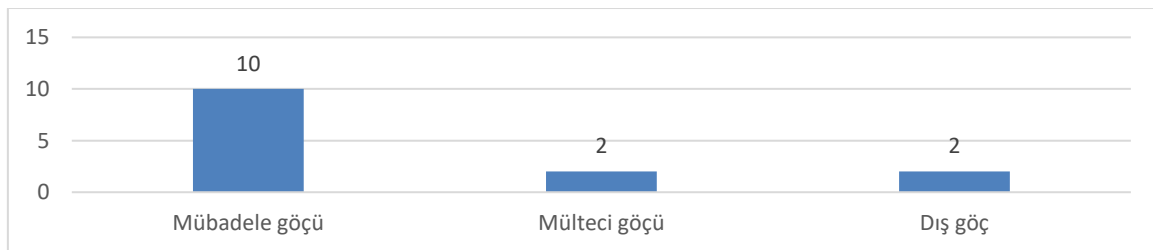
Konu	Frekans	%
Dış göç	1	100
Toplam	1	100

Magma dergisinde konu dağılımına bakıldığında takip edilen süre içerisinde “dış göç” konulu 1 metne rastlanmıştır (Tablo 32).

Tablo 33. Atlas Dergisinde Göç Konusuna Karşılık Gelen Metinlerin Konularına Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Konu	Frekans	%
Dış göç	1	100
Toplam	1	100

Atlas dergisinde konu dağılımına bakıldığında izlenen süre içerisinde sadece “dış göç” konulu bir metne rastlanmıştır (Tablo 33).

Şekil 4. İnceleme Kapsamına Alınan Dergilerde Göç Konusu ile İlgili Haberlerin Konularına Göre Sayısal Dağılımı

Şekil 4’te inceleme kapsamına alınan dergilerde yer alan göç konusuna karşılık gelen metinlerin konularına göre dağılımları verilmektedir. İncelenen dergilerde mübadale göçü konulu 10, mülteci göçü konulu 2 ve dış göç konulu 2 metin bulunduğu görülmektedir.

İnceleme kapsamına alınan dergilerde göç konusuna karşılık gelen metinlerdeki göçün sebeplerine bakıldığında (Tablo 34); siyasi sebepler %78,57 (11 metin), sosyal

sebepler %14,28 (2 metin) ve dini sebepler %7,14 (1 metin) oranında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 34. İncelenen Tüm Dergilerde Yer Alan Göç Konusuna Karşılık Gelen Metinlerin Göçün Sebeplerine Göre Sayısal ve Oransal Dağılımı

Göçün Nedeni	Frekans	%
Siyasi	11	78,57
Sosyal	2	14,29
Dini	1	7,14
Toplam	14	100

3.2. Göç Haberleri ve Metinlerin Ortaöğretim Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Son olarak; incelenen medya türlerinde karşılaşılan göç haberleri ve metinlerin ortaöğretim sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35. İncelenen Haber ve Metinlerde Geçen Göç Konusuyla İlgili Kavramların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Kavramlar	Sınıf Düzeyi
Düzensiz göç	10
İç göç	10
Mülteci göçü	10
Mübadele göçü	10
Dış göç	10
İş gücü göçü	10 ve 12
Beyin göçü	10
Geçici göç	10
Düzenli göç	10
Gönüllü göç	10

Göç konusu ile ilgili kavramların coğrafya öğretim programında sınıf düzeylerine göre dağılımına bakıldığında en çok 10. sınıfta yer verildiği görülmektedir. Bu kavramlardan “iş gücü göçü”nün hem 10. sınıfta hem de 12. sınıfta yer aldığı görülmüştür. Öğrencilerin göç ile ilgili kavramları genelde 10. sınıfta öğrendikleri tespit edilmiştir (Tablo 35).

4. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular ile daha önce yapılmış olan diğer araştırmaların bulguları karşılaştırılacaktır. Araştırma bulgularının benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulacaktır.

Pandır vd. (2015)’nin “*Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi*” adlı makale çalışmasında seçilen beş gazete özelinde Suriyeli sığınmacılar ile ilgili haberleri incelemiştir. Araştırma sonucunda Suriyeli sığınmacılar ile ilgili haber ve görsellerde olumlu ve yansız içerikler yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Pandır vd. araştırmasında gazetelerde en çok sığınmacı sorunları temalı haberlerin yer aldığı bulgusu ile araştırmamızda göç konusu ile ilgili haberlerin konuları dikkate alındığında en çok düzensiz göç konulu haberlerinin bulunması, bu iki araştırma bulgularının örtüşmediği ortaya koymaktadır.

Ata ve Tamer (2018)’in “*Yeni Medyada Yer Alan Göç Haberleri Üzerine Bir Analiz*” adlı makale çalışmasında internet gazetelerinde yer alan göç haberlerinin konuları, sebepleri, göçün tanımlanma şekilleri irdelenmektedir. Göçmenlere yönelik farklı göç kavramları kullanıldığı, göç etme sebepleri arasında daha iyi bir hayat arayışı

olduğu, göçmenlere müdahale konusunun internet haber sitelerinde ağırlıklı olarak yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. İnternet gazetelerinde göçmenlerin en fazla düzensiz göçmen olarak tanımlandığı bulgusu ile bu araştırmada inceleme kapsamında bulunan haberlerde en fazla düzensiz göç konulu haberlere rastlandığı bulgusunun örtüştüğü görülmektedir.

Öztürk (2022)'ün “*Türkiye’deki Mülteci ve Sığınmacılara Dair Çevrim İçi Medya Söylemlerinin Karşılaştırılması*” adlı makalesinde mülteci ve sığınmacılarla ilgili yapılan haberlerde göç konusuna olan yaklaşım iki çevrim içi gazete üzerinden irdelenmiştir. Çalışmada Hürriyet gazetesinde 93, Takvim gazetesinde 28 adet mülteci kelimesi geçen haber bulunmuştur. Gazetelerde bahsedilen göçmenlerin sınırdan kaçak olarak geçtiği ve daha açık bir ifadeyle düzensiz göç yaptığı bulguları yer almaktadır. Çalışmada bahsedilen bulgular ile araştırmamız kapsamında incelenen medya araçlarında karşılaşılan mülteci ve düzensiz göç konulu haberlere dair bulguların örtüştüğü görülmektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde coğrafya dersi öğretim programında yer alan beşerî sistemler ünitesi göç konusunun medyaya yansımalarını belirlemek amacıyla elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlar sıralanmakta ve yorumlanmaktadır.

İnceleme kapsamında tüm medya araçlarında toplam 66.243 haber, aktüel ve bilimsel metin incelenmiştir. Coğrafya dersi öğretim programında yer alan beşerî sistemler ünitesi göç konusuna karşılık gelen haber ve bilimsel metin sayısı 290 olarak belirlenmiştir. Bu nedenle medyada göç konusuna karşılık gelen haber sayısının istenilen miktarda olmadığı anlaşılmaktadır. İncelenen 5 ulusal gazetede toplam 8.114 haberden 44'ünün, 5 internet haber sitesinde 48.640 haberden 200'ünün, 5 ulusal televizyon kanalında 9.089 haberden 32'sinin, 5 aktüel ve bilim dergisinde 400 bilimsel metinden 14'ünün göç konusuna karşılık gelen haber ve metinlerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Göç konusuna karşılık gelen haber sayısının toplam haber sayısına oranı 5 ulusal gazetede %0,54, 5 internet haber sitesinde %0,41, 5 ulusal televizyon kanalında %0,35, 5 aktüel ve bilim dergisinde %3,5 oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Tüm medya araçları içerisinde *oran* bazında değerlendirildiğinde göç konusuna karşılık gelen haber ve metinler en çok aktüel ve bilim dergilerinde bulunmaktadır. *Miktar* bazında değerlendirildiğinde ise göç konusuna karşılık gelen haber sayısı en çok internet haber sitelerinde yer aldığı görülmüştür. Medya araçlarının genel olarak göç konusuna karşılık gelen haber ve metinlere çok az sayıda yer verdiği görülmüştür. Ulusal gazeteler arasında miktar ve oransal bazda incelendiğinde göç konusuna karşılık gelen haberler en çok Sözcü gazetesinde yer almıştır.

Araştırma kapsamında izlenen 5 internet haber sitesinden www.haberturk.com sitesinde 10.158 haberden 80'i, www.cnnturk.com sitesinde 5.968 haberden 39'u, www.haberler.com sitesinde 5.985 haberden 5'i, www.trthaber.com sitesinde 9.984 haberden 54'ü, www.tgrthaber.com sitesinde 16.545 haberden 22'si göç konusuna karşılık gelen haberlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Göç konusuna karşılık gelen haber sayısının toplam haber sayısına oranı www.haberturk.com sitesinde %0,78, www.cnnturk.com haber sitesinde %0,65, www.haberler.com sitesinde %0,08, www.trthaber.com sitesinde %0,54, www.tgrthaber.com sitesinde %0,13 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnceleme yapılan internet haber siteleri arasında miktar ve oransal bazda bakıldığında en çok göç haberi www.haberturk.com sitesinde yer almaktadır.

www.haberturk.com sitesinin göç konusuna karşılık gelen haberler bakımından diğer haber sitelerine göre daha çok habere yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak internet haber sitelerinde göç konusuna karşılık gelen haberlere çok az sayıda yer verildiği görülmüştür.

Araştırma kapsamında izlenen atv televizyon kanalında 2.004 haberden 4'ü, SHOW televizyon kanalında 1.459 haberden 4'ü, FOX (NOW) televizyon kanalında 1.178 haberden 3'ü, Kanal D televizyon kanalında 3.061 haberden 13'ü, NTV televizyon kanalında 1.387 haberden 8'i göç konusuna karşılık gelen haberlerden meydana geldiği anlaşılmıştır. Göç konusuna karşılık gelen haber sayısının toplam haber sayısına oranı atv televizyon kanalında %0,19, SHOW televizyon kanalında %0,27, FOX televizyon kanalında %0,25, Kanal D televizyon kanalında %0,42 ve NTV televizyon kanalında %0,57 olarak tespit edilmiştir. Televizyon kanalları arasında miktar bakımından en çok göç haberine Kanal D televizyon kanalında yer verilmiştir. Televizyon kanallarında göç konusuna karşılık gelen haberlerin medyada yeterince yer bulmadığı görülmüştür.

Toplumsal Tarih dergisinde 58 metinden 12'si, Atlas dergisinde 109 metinden 1'i, Magma dergisinde 54 metinden 1'i göç konusuna karşılık gelen haberlere yer vermiştir. Bilim ve Teknik Dergisi ve İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi'nde göç konusuna karşılık gelen haberlere rastlanılmamıştır. Göç konusuna karşılık gelen metin sayısının toplam metin sayısına oranı Toplumsal Tarih dergisinde %20,68, Atlas dergisinde %0,91 ve Magma Dergisinde ise %1,85 oranında yer aldığı tespit edilmiştir. Aktüel ve bilim dergileri arasında göç konusuna karşılık gelen metin sayı ve oranı açısından en çok Toplumsal Tarih Dergisi'nde rastlanmıştır. Bu derginin tarihi göç olaylarına yer vermesi çok sayıda göç ile ilgili metni yayımlamasını sağlamıştır.

Tüm medya araçları genel olarak değerlendirildiğinde, en çok göç konusuna karşılık gelen haber ve metnin www.haberturk.com adlı sitede yer aldığı görülmüştür.

Medyada yer alan ve göç konusuna karşılık gelen haberlerin ve metinlerin konularına göre dağılımlarına bakıldığında “mübadele göçü” konulu 10, “mülteci göçü” konulu 13, “dış göç” konulu 4, “göçmen kurtarma operasyonu” konulu 66, “göçmen kaçakçılığı” konulu 45, “düzensiz göç” konulu 109, “göçmenlere yönelik şiddet” konulu 9, “facia ile sonuçlanan göç girişi” konulu 11, “göçmenlere yönelik izlenen politika” konulu 1, “iç göç” konulu 5, “iş gücü göçü” konulu 4, “beyin göçü” konulu 4, “geçici göç” konulu 2, “düzenli göç” konulu 4 ve “gönüllü göç” konulu 3 habere rastlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tüm medya araçlarında yer alan haberlerde “düzensiz göç” konusunun en çok yer verilen göç türü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye coğrafi konumunun bir sonucu olarak düzensiz göçe maruz kalmaktadır. Ortadoğu coğrafyasında iç karışıklık, savaş vb. olayların yaşanması bu coğrafyada göçü tetiklemektedir. Türkiye'ye ve Avrupa ülkelerine gitmek isteyen göçmenler, düzensiz göçe katılmaktadırlar. Medyada karşılaşılan haber ve metinlerin göç olayına yönelik farklı boyutları kamuoyuna taşıdığı görülmektedir.

Göç konusuna karşılık gelen haberlerin içeriğine bakıldığında Hürriyet gazetesinde “facia ile sonuçlanan göç girişi”, Sabah gazetesinde “facia ile sonuçlanan göç girişi”, Sözcü Gazetesi'nde “mülteci göçü”, Posta Gazetesi'nde ise “göçmen kurtarma operasyonu” ve “göçmen kaçakçılığı” konularına daha fazla yer verildiği görülmüştür. İnceleme yapılan haber sitelerinden www.cnnturk.com sitesinde “göçmen kurtarma”, www.trthaber.com, www.haberturk.com, www.tgrthaber.com ve www.haberler.com sitelerinde “düzensiz göç” konularına en daha fazla yer verildiği görülmüştür. Televizyon kanalları arasında değerlendirme yapıldığında SHOW televizyon kanalında “düzensiz göç”, atv televizyon kanalı ve Kanal D televizyon

kanalında “göçmen kaçakçılığı”, FOX (NOW) televizyon kanalında “iç göç”, NTV televizyon kanalında “göçmen kaçakçılığı” ve “düzensiz göç” konularına daha çok yer verildiği tespit edilmiştir. Televizyon kanallarında “*göçmen kaçakçılığı*” konulu haberlere daha fazla yer verildiği görülmüştür. Toplumsal Tarih dergisinde “*mübadele göçü*”, Atlas ve Magma dergilerinde ise “*dış göç*” konularına yer verildiği anlaşılmıştır. Bu konuların öne çıkmasında dergi yayın politikalarının etkili olduğu kanısındayız.

Tüm medya araçlarında yayımlanan göç konusuna karşılık gelen haber ve metinlerin konularına göre değerlendirilmesi yapıldığında; ulusal gazetelerde “*facia ile sonuçlanan göç girişi*”, televizyon kanallarında “*göçmen kaçakçılığı*”, internet haber sitelerinde “*düzensiz göç*”, dergilerde ise “*mübadele göçü*” konularının daha çok işlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Dergilerdeki metinlerin daha ziyade tarihi göç olaylarına yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Televizyon kanalları, ulusal gazeteler ve internet haber siteleri, Türkiye ve bulunduğu bölgede gerçekleşen göç olaylarına ağırlıklı bir şekilde yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada göç konusuna karşılık gelen haberlerin içeriğinde göçe sebebiyet veren nedenler de tespit edilmiştir. Tüm medya araçlarında karşılaşılan haberler arasında “*diğer*” başlığı altında toplanan çeşitli nedenlere dayalı düzensiz göç haberlerinin daha çok yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dergilerde ise siyasi nedenlere dayalı olarak gerçekleşen göç haberlerinin sayısı daha fazladır. İnceleme yapılan medya araçlarında yer alan göç haberlerinin içeriğinde göçlerin nedeninin en az eğitim ve dini sebeplere dayandırıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çeşitli nedenlere dayalı düzensiz göç haberlerine medyada daha sık karşılaşılmamasının sebebi Türkiye’ye bölge ülkelerinden yasal olmayan yollarla girmek isteyen göçmenler kaynaklıdır. Ortadoğu’da yaşanan savaşlar, siyasi istikrarsızlık, iç karışıklık ve benzeri sebeplerden oluşan göçmen akınlarının Türkiye ve Avrupa ülkelerine yönelmelerine yol açmaktadır. Düzensiz göçmenlerin Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine gitmek istemeleri ülkemizi düzensiz göçlere konu etmektedir. Türkiye’ye yönelen düzensiz göçlerde ülkemiz medyasında sıklıkla yer almaktadır.

Coğrafya dersi öğretim programında yer alan **dostluk, saygı, yardımseverlik** değerlerinin göç konusu işlenirken tercih edilen haberler aracılığıyla kazandırılması söz konusudur. “10.2.8. *Tarihî metin, belge ve haritalardan yararlanarak dünyadaki göçlerin nedenleri ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunur.*” kazanımı dostluk değeri ile ilişkilidir. “10.2.9. *Türkiye’deki göçleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.*” kazanımının açıklamasında “*Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan topluluklara karşı saygılı ve paylaşımcı bir tutum sergilemenin gerekliliği vurgulanır.*” şeklinde belirtilmiştir. Bu kazanım ile **saygı** ve **yardımseverlik** değerlerinin kazandırılması söz konusudur. “12.2.2. *Şehirleşme, göç ve sanayileşme ilişkisini toplumsal etkileri açısından yorumlar.*” kazanımının açıklaması “*Şehir hayatı içerisinde, birlikte yaşamının gereği olarak öz denetimin önemi vurgulanır.*” şeklinde belirtilmiştir. Bu kazanım ile **öz denetim** değeri ön plana çıkarılmaktadır (MEB, 2018). Medyada yer alan haberlerin derslerde kullanılması ile dostluk, saygı, yardımseverlik ve öz denetim değerleri de kazandırılabilir. Göçmenleri misafir olarak gören bir ülke olarak **yardımseverlik** değeri ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Göç konusuna karşılık gelen haberlerin derslerde kullanılması bu değerleri daha belirgin hale getirecektir.

Araştırma bulguları çerçevesinde getirilen öneriler şunlardır:

1. Medyada yer alan haberlerin içeriğine bakıldığında siyasi sebepli göçlerin çok fazla olduğu tespit edilmiştir. Medyada yer alan haberlerde sosyal ve doğal afetler

kaynaklı göç haberlerine de yer verilmesi bu konunun öğretimi açısından zengin bir içerik sağlanmasını mümkün hale getirecektir.

2. Ulusal medyada göç ile ilgili haberlerin objektif bir şekilde kaleme alınması coğrafya dersleri için somut ve güncel bilgi sağlanması adına büyük fayda sağlayacaktır.

3. Ders kitaplarında göçler ile ilgili haber sayısının arttırılması ve daha güncel tutulması sağlanmalıdır.

4. Coğrafya derslerinde göç konusuna karşılık gelen haberler kullanılması, öğrencilere Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda bulunan değerlerin kazandırılmasında bir araç olarak kullanılmasına vesile olacaktır.

5. Göç konusuna karşılık gelen haberlerde göç ile ilgili kavramlar yanlış kullanılmışsa bu haberler derste yardımcı bir öğretim materyali olarak kullanılmamalıdır.

6. Göç ile ilgili sayısal veriler kullanılması konunun işlenişine büyük katkı sağlaması yanında coğrafi sorgulama, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, değişim ve sürekliliği algılayabilme vb. becerilerin kazandırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

7. Ulusal medyada yer alan haberlerin göç olaylarını daha objektif bir bakış açısıyla yansıtması gerektiği önerilmektedir. Objektif haberlerin coğrafya derslerine olumlu yansıtacağı düşünülmektedir.

REFERENCES

- Arınç, K. (2018). Doğu Sınırlarından Türkiye'ye Yaya Mülteci Akını ve Ortaya Çıkan Sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(3), 1467-1485.
- Ata, F. ve Tamer, M. (2018). Yeni Medyada Yer Alan Göç Haberleri Üzerine Bir Analiz. *Journal of International Social Research*, 11 (61). <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2966>
- Çoban, E. (2023). Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Beşerî Sistemler Ünitesi Göç Konusunun Medyaya Yansımaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). ÇOMÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Çöllü, O. (2018). Göç Olgusunun Türk Sağlık Sistemi Üzerindeki Etkileri: Suriyeli Sığınmacılar Örneği. (Ed. Hasan Hüseyin Aygül, Erdal Eke). İçinde 21. *Yüzyılda Uluslararası Göç ve Mülteciler, Bir Türkiye Perspektifi*. (s. 235-273). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Doğu Gültekin, E. (2019). Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yer Alan çevre ve Toplum Ünitesinin Medyaya Yansımaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gönenç, E. Ö. (2018). Medya-Din-Eğitim. *International Multidisciplinary Congress of Eurasia* (4-6 Eylül 2018, Roma), 570-591.
- Meydan, A. (2021). Coğrafya Eğitiminde Güncel Olaylar (Gazete, Popüler Yayınlar) ve Kullanımı. (Ed. E. Artvinli ve Y. Değirmenci). içinde *Uygulamalı Örnekleriyle Coğrafya Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar-1* (s. 31-48). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). Ortaöğretim Coğrafya Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203724482-Coğrafya%20dop%20pdf.pdf>; Erişim: 8 Mayıs 2023.

- Önal, H. İ. (2007). Medya Okuryazarlığı: Kütüphanelerde Yeni Çalışma Alanı. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(3), 335-359.
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, R. E. (2022). Türkiye'deki Mülteci ve Sığınmacılara Dair Çevrim İçi Medya Söylemlerinin Karşılaştırılması. H. H. Aygül ve E. Eke, (ed.). içinde 21. Yüzyılda Uluslararası Göç ve Mülteciler: Bir Türkiye Perspektifi. (s. 297-326). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Pandır, M., Efe, İ., ve Paksoy, A. F. (2015). Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi. *Marmara İletişim Dergisi*, (24), 1-26. <http://dx.doi.org/10.17829/midr.20152419995>
- Sezer, A. ve Şanlı, C. (2017). Coğrafya Öğretim Programında ve Ders Kitaplarında Göç Olgusu. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (36), s. 16-25. <https://doi.org/10.14781/mcd.329051>
- Südaş, İ. ve Mutluer, M. (2010). “Daha İyi Bir Hayata Doğru: “Yaşam Biçimi Göçü”. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19 (1), 31-47.
- Ünlü, İ. ve Koçoğlu, E. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Medya ve İletişime Dayalı Materyal Kullanımı. (Ed.R. Sever ve E. Koçoğlu). içinde *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (2. Baskı). (s. 221). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, C. (2007). Samsun'da Görülen Başlıca Göç Çeşitleri. I. Mübadele ve Balkan Türk Kültür Araştırmaları Kongresi (8-9 Aralık 2007). Mübadele ve Balkan Türk Kültürü Araştırmaları 2007, Samsun Mübadele ve Balkan Türk Kültürü Araştırmaları Derneği Kültür Yayınları Serisi:1, (s.129-140), Samsun.
- Zaman, S. (2023). Nüfus Coğrafyası. (Ed. Ünsal Bekdemir). Genel Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası (2. Baskı). İçinde (s.1-105). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Yararlanılan İnternet Sayfaları:

- Yıllık Raporlar (2022, 29 Eylül). Erişim adresi: <https://tiak.com.tr/tablolalar#yillik-tablolalar>
- Haber Siteleri. (2022, 29 Eylül). Erişim adresi: <https://www.medyajans.com/haber-siteleri.html>
- 20 Eylül-26 Eylül Haftası Tiraj Raporu. (2022, 29 Eylül). Erişim adresi: <https://www.medyaradar.com/tirajlar>
- www.tgrthaber.com.tr
- www.haberturk.com
- www.trthaber.com
- www.haberler.com
- www.cnnturk.com